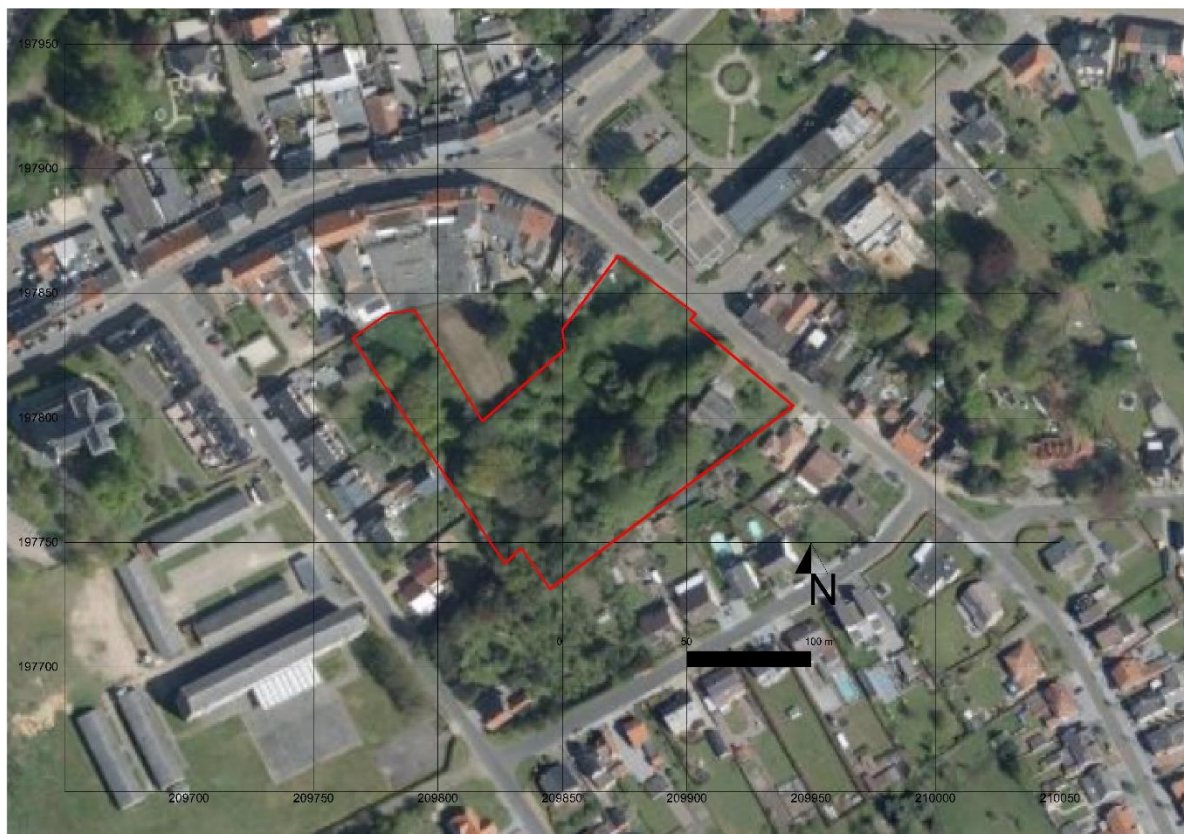


# Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek

## Beringen-Beverlo, Gaston Oomslaan

Programma van Maatregelen

DOSSIER 2017H12



### **Bouwen & Milieu nv**

*Erkend als Bodemsaneringsdeskundige type 2 (Ovam-Vlaanderen)*

*Erkend als expert in de Bodemverontreiniging (Leefmilieu Brussel)*

*Hasseltsesteenweg 2  
B-3800 Sint-Truiden (BE)*

*In samenwerking met erkend archeoloog Rik van de Konijnenburg (Haast bvba)  
Expert in Historisch en Archeologisch onderzoek, Studies en Toegepast onderzoek*

Dossierrn: 2017H12  
Wettelijk depot: D/2017/14.148/19



**Coverfoto: het terrein gesitueerd op de luchtfoto uit 2016 (bron: [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))**

Auteur: Anne De Loof, archeoloog

Autorisatie: Rik van de Konijnenburg, erkend archeoloog 2015/00041

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2017/14.148/19

## INHOUD

Programma van maatregelen uitgesteld vooronderzoek	
1. Administratieve gegevens	4
2. Aanleiding van het vooronderzoek	6
3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	11
4. Vraagstelling en Onderzoeksdoelen	13
5. Onderzoeksstrategie en -methode	15
6. Onderzoekstechnieken	16
7. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	17
8. Lijst met afbeeldingen	17
9. Bibliografie	18

## 1. Beschrijvend gedeelte

### 1.1 Administratieve gegevens

1.1.1 Projectcode: 2017H12

1.1.2 Nummer wettelijk depot: D/2017/14.148/19

1.1.3 Naam en erkenningsnummer autoriserend archeoloog: Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041, Grauwe Torenwal 6/00/1 – 3960 Bree

1.1.4 Naam en adres van de opdrachtgever: Som Project, het Dorlik 26, 3500 Hasselt

1.1.5 Locatiegegevens:

1.1.5.1 Provincie: Limburg

1.1.5.2 Gemeente: Beringen

1.1.5.3 Deelgemeente: Beverlo

1.1.5.4 Adres: Gaston Oomsiaan

1.1.5.5 Toponiem:

1.1.5.6 Bounding box:



De xy-coördinaten (stelsel Lambert72):

Nr	X	Y
1	209765.18	197830.07
2	209873.02	195865.81
3	209944.38	197805.90
4	209828.23	197740.26

Afbeelding 1: Bounding box, het bouwgebied in rood, [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be)

### 1.1.6 Kadastrale gegevens en plan met afbakening

Het projectgebied ligt in de gemeente Beringen, deelgemeente Beverlo, afdeling 6 sectie C percelen 789d, 798t, 799g, 801n, 801p, 802g en 802h. Volgens de CadGis van het kadaster ([http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl\\_BE](http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE)) hebben de percelen een oppervlakte van (afgerond op twee decimalen):

789 d: 591,17 m<sup>2</sup>

798 t: 2414,76 m<sup>2</sup>

799 g: 1523,21 m<sup>2</sup>

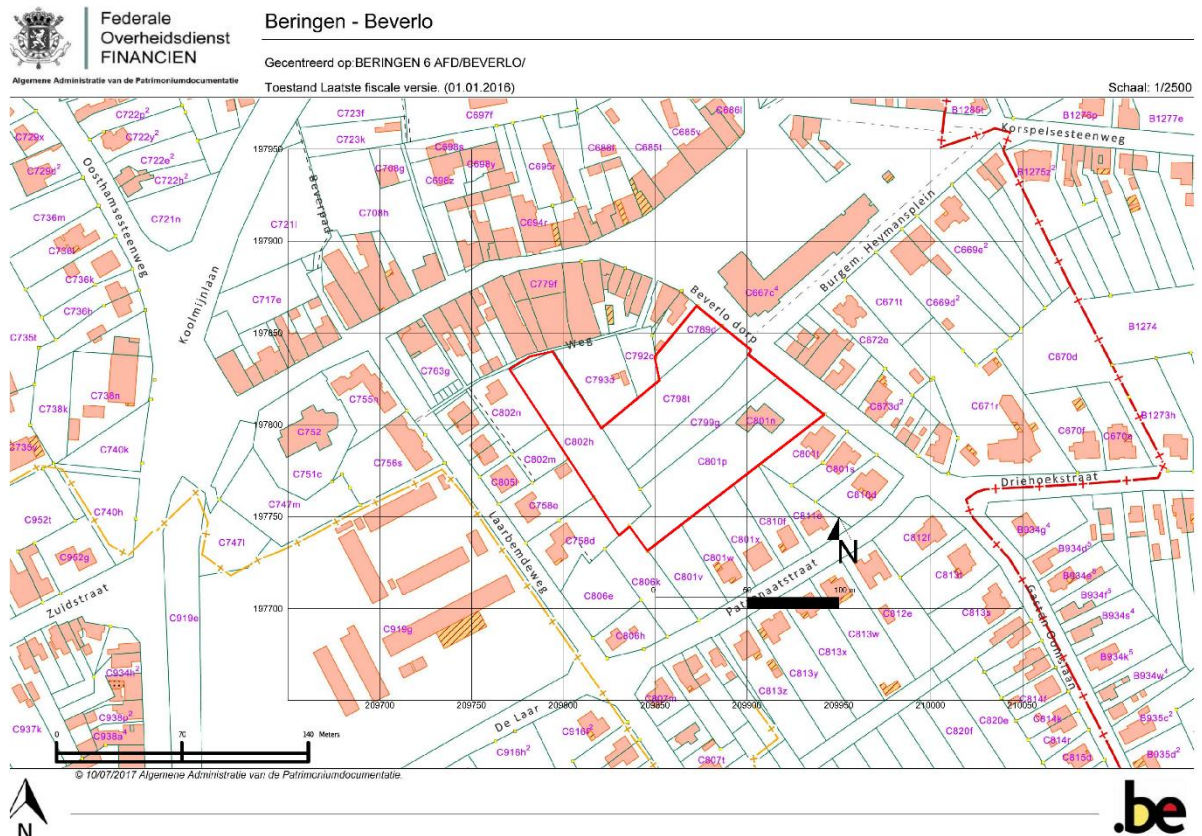
801 n: 244,94 m<sup>2</sup>

801 p: 3357,90 m<sup>2</sup>

802 g: 48,50 m<sup>2</sup>

802 h: 2746,54 m<sup>2</sup>

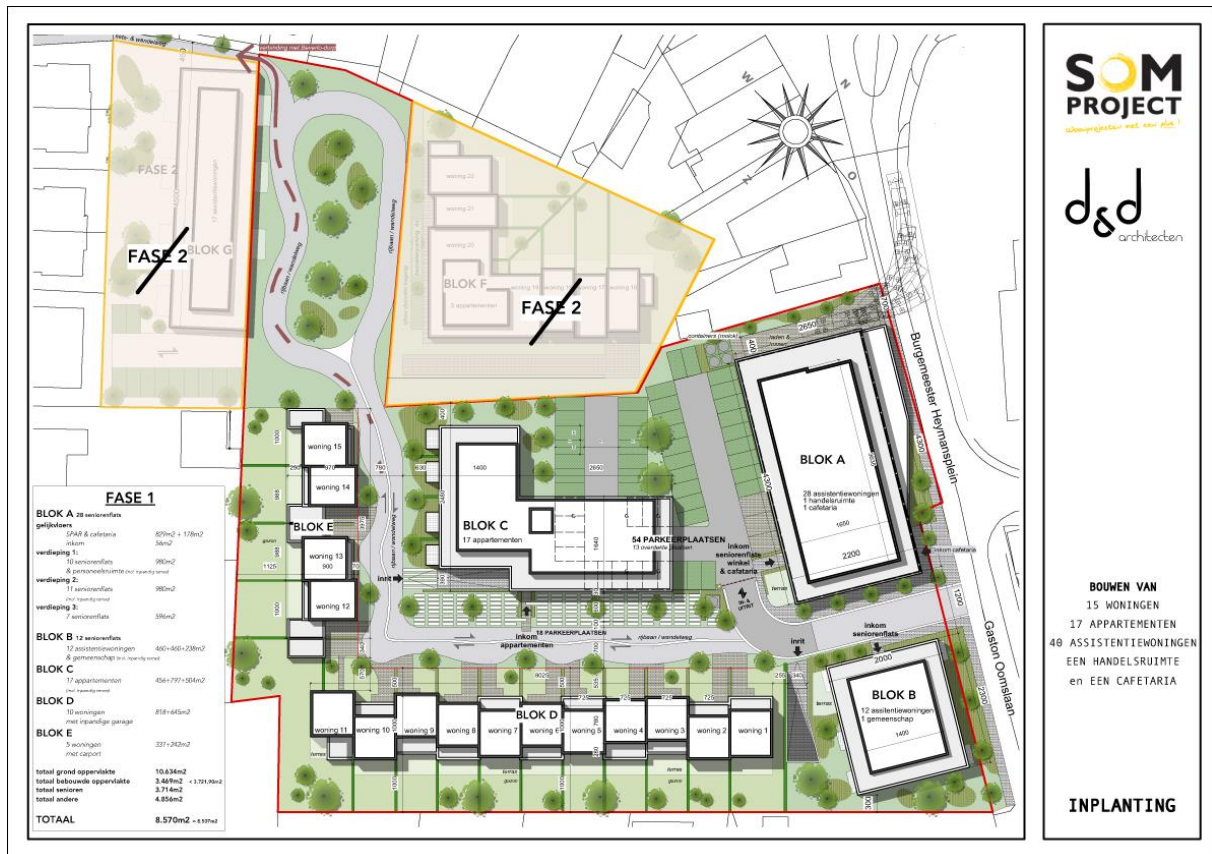
Alle percelen samen hebben een oppervlakte van 10927,82 m<sup>2</sup>.



Afbeelding 2: de kadastrale kaart, in rood het projectgebied, [www.cadgis.be](http://www.cadgis.be)

## 2. Aanleiding van het vooronderzoek

Dit bureauonderzoek werd opgemaakt naar aanleiding van het bouwen van 5 blokken (A -E) onderverdeeld in 15 woningen, 17 appartementen, 40 assistentiewoningen, 1 handelsruimte en 1 cafetaria, plus parkeerplaatsen, rijbaan/wandelweg en groene gebieden, in Beverlo, gemeente Beringen, kadastrale gegevens afdeling 6 sectie C percelen 789D, 798T, 799G, 801N, 801P en 802H.



Afbeelding 3: inplanting, zoals aangereikt door d&d architecten

Het blok A (28 assistentiewoningen, cafetaria en handelsruimte) zal 4 verdiepingen tellen, met ingang via de Gaston Oomsiaan voor de cafetaria en via de interne rijbaan voor de winkel en de seniorenflats.

Op het gelijkvloers wordt de commerciële ruimte voorzien, met een bebouwde oppervlakte van 996 m<sup>2</sup>. De assistentiewoningen zijn op drie verdiepingen verdeeld: 10 op de eerste verdieping, plus een personeelslokaal, 11 op de tweede en 7 op de derde, plus een technieklokaal.

Afbeelding 4: blok A, gelijkvloers en verdieping +1, zoals aangereikt door d&d architecten



Afbeelding 4: blok A, gelijkvloers en verdieping +1, zoals aangereikt door d&d architecten

Het blok B, met een bebouwde oppervlakte van 996 ca. m<sup>2</sup>, zal op 4 verdiepingen onderverdeeld worden: een parkeerkelder en 3 drie bovenverdiepingen. De parking voorziet 13 parkeerplaatsen, fietsstalling, tellers en bergingen; de aanzet van de kelder zal op ca -3,20 m onder het huidige maaiveld liggen. Het gelijkvloers en de eerste en tweede verdiepingen worden voor assistentiewoningen en 1 gemeenschappelijke ruimte bestemd.

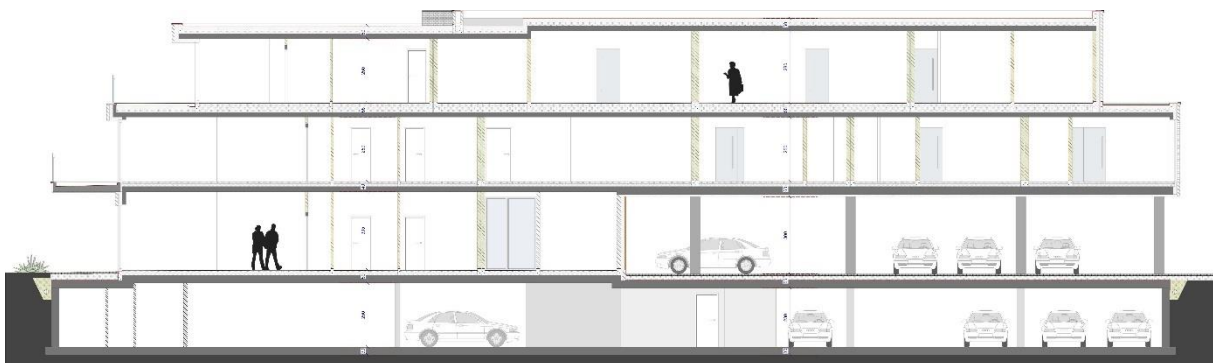


Afbeelding 5: blok B, zoals aangereikt door d&d architecten

He blok C voorziet een parkeerkelder en 3 drie bovenverdiepingen. De kelder zal 28 parkeerplaatsen en bergingen hebben; de aanzet van de kelder zal op ca -3,20 m onder het huidige maaiveld liggen. Op het gelijkvloers vinden we 4 appartementen, tellers en fietsstalling; op de eerste verdieping 8 flats en op de tweede verdieping zijn er 5 appartementen.



Afbeelding 6: blok C, parkeerkelder en gelijkvloers, zoals aangereikt door d&d architecten



Afbeelding 7: blok C, doorsnede, zoals aangereikt door d&d architecten





Afbeelding 8: detail van de afbeelding 9

De laatste twee blokken zijn voor woningen bestemd.

Blok D heeft 11 woningen, met inpandige garage, op twee verdiepingen: het gelijkvloers voor de auto en de living, de eerste verdieping voor de nachtzone. De bebouwde oppervlakte van dit blok is 818 m<sup>2</sup>.

Het laatste blok, blok E, voorziet 5 woningen met carport, met een bebouwde oppervlakte van 573 m<sup>2</sup>. Op het gelijkvloers zijn de living en de ruimte voor de auto voorzien, op de eerste verdieping de nachtzone.

De vloerplas van het gelijkvloers zal het niveau van de wegen respecteren.



Afbeelding 9: blok D, zoals aangereikt door d&d architecten



Afbeelding 10: blok E, zoals aangereikt door d&d architecten

### 3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

In het bureauonderzoek werden alle nodige gegevens verzameld en besproken om te komen tot een gefundeerde uitspraak betreffende de archeologische verwachtingen in het betrokken projectgebied. Dit onderzoek heeft volgende IT-middelen gebruikt om het archeologisch potentieel van het gebied te kennen:

- Site/object op <https://inventaris.onroerendergoed.be>;
- Het onroerend erfgoed op de kaart, op <https://geo.onroerendergoed.be>;
- Vorige vooronderzoeken, op <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/>;
- Alle historische kaarten, op <https://geopunt.be> en op [www.cartesius.be](http://www.cartesius.be)

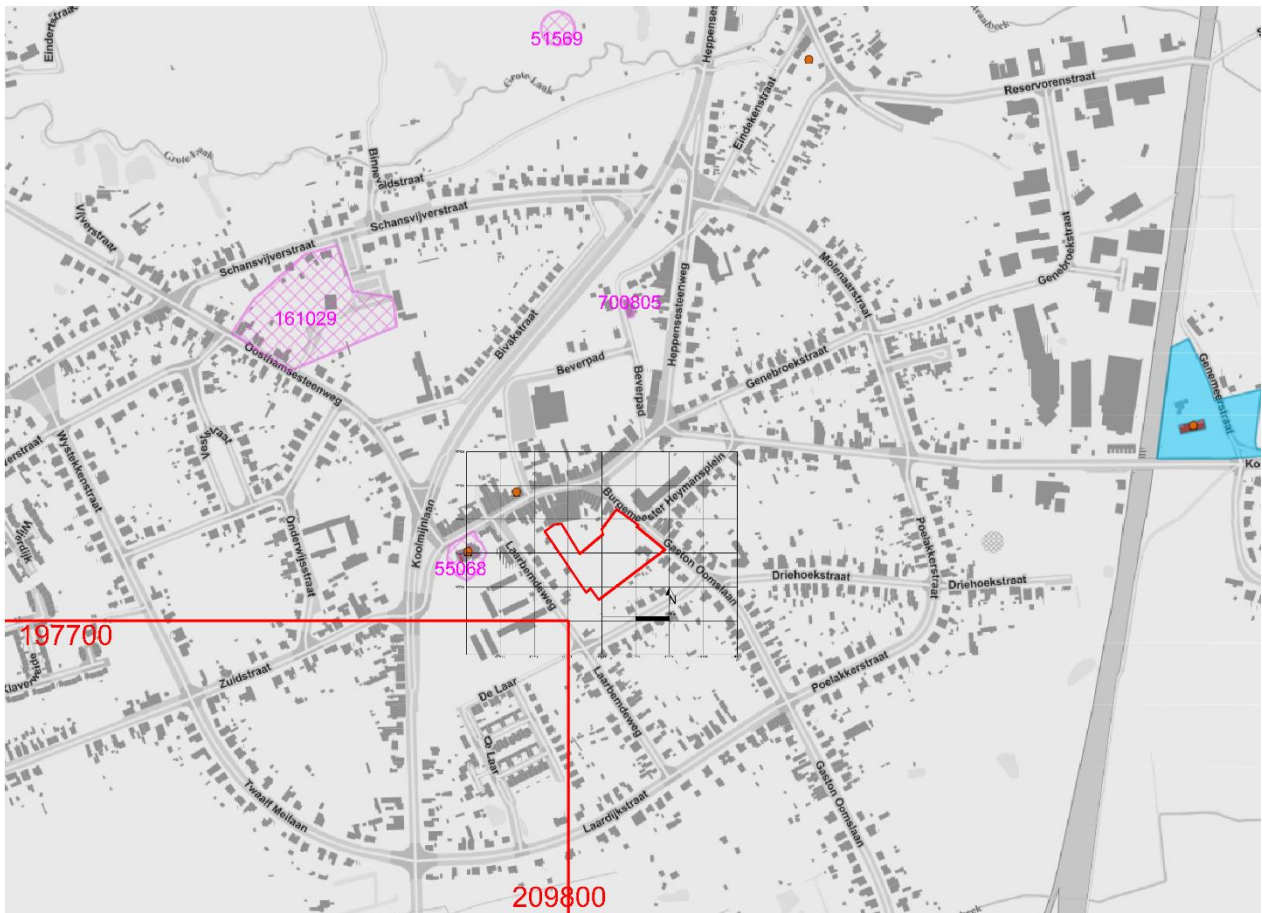
Het projectgebied ligt in Beverlo, op de hoek tussen de Burgemeester Heymansplein en de Gaston Oomsiaan. De gemeente ligt in een vlak reliëf in het westen, de Staleikerheide (militair domein) met droge zandgronden en uitgestrekte dennenbossen. Rond de bewoonde kern goed gedraineerde zand- en lemige zandgronden; rond de beekvalleien onvoldoende gedraineerde bodems.

Het heeft er alle schijn van dat het bodemarchief weinig geroerd is in het verleden. Een opeenvolging van verschillende gebouwen ligt alleen langs de Gaston Oomsiaan en het meest moderne gebouw (percelen 801n en 801p) kan via de topografische kaarten en via de luchtfoto's worden gedateerd: het pand, dat op de topografische kaart uit 1969 bestaat, heeft op de luchtfoto vanaf 1971 een verschillende vorm (verbouwing?). Dit gebouw ligt in de buurt van andere meer-vormige gebouwen, die we uit de historische en topografische kaarten kunnen herkennen. De verstedelijking langs de moderne wegen heeft deze gebouwen verwijderd.

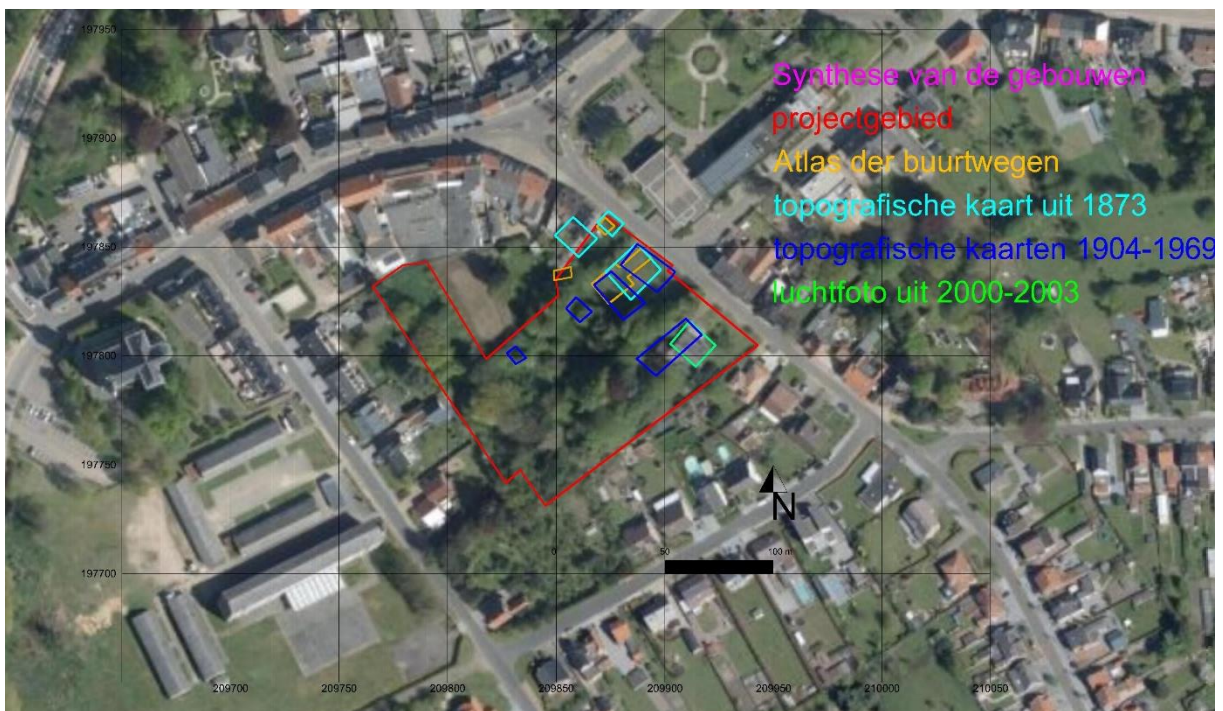
Het projectgebied ligt heel dichtbij de CAI-locatie 55068, die alleen een indicator van een mogelijke Romeinse tumulus is, en voor andere tijden t/m de Late Middeleeuwen zijn er geen sporen dichterbij dan 700 m van het projectgebied. Voor de Nieuwe Tijd kennen we alleen één site, de schans van Beverlo<sup>1</sup> en een losse vondst, een muntenschat, CAI 700805.

---

<sup>1</sup> CAI 101629



Afbeelding 11: het projectgebied, in rood, op de CAI-locaties kaart, [www.geo.onroerendergoed.be](http://www.geo.onroerendergoed.be)



Afbeelding 12: Synthese van de ontwikkeling van de gebouwen op de luchtfoto uit 2016, [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be)

De ligging op het plateau voor de vallei is archeologisch gezien een interessante plaats voor het aantreffen van nederzettingssites, in het algemeen vanaf het Neolithicum. Maar voor deze periode tot de Steentijd is de verwachting heel laag: er zijn geen CAI locaties van deze Tijden binnen een gebied van 2 km rond de onderzochte zone.

Voor de metaaltijden hebben we alleen een losse vondst ca. 700 m ten N, een lanspunt in koper, die ons een lage verwachting laat voorstellen.

Voor de Romeinse Tijd is er een matige kans: de mogelijke genivelleerde Romeinse tumulus onder de kerk laat ons aan andere mogelijke sporen in de buurt denken. De grafheuvel ligt naast de straat Beverlo-dorp, die al op de Ferrariskaarten gemarkeerd was. De weg is zeker ouder dan de 18<sup>de</sup> eeuw, mogelijks uit de Middeleeuwen, en de aanwezigheid van een (mogelijke) Romeinse structuur langs deze weg kan ons een nog oudere datering doen vermoeden. De waarschijnlijkheid wordt hoger voor de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, door de nabijheid van sites.

Als we bedenken ook dat de straat Beverlo-dorp en de andere hoofdwegen (het Burgemeester Heymansplein en de Gastoon Oomlaan al getraceerd zijn vanaf de Ferraris kaarten) ouder zijn dan de 18<sup>de</sup> eeuw, is het mogelijk dat door de ontwikkeling langs dit tracé we meer kunnen afleiden over het landschap van het projectgebied, aangezien het terrein tijdens de voorbije eeuwen steeds gedeeltelijk onbebouwd was en hoofzakelijk in gebruik was als weiland.

#### **4. Vraagstelling en Onderzoeksdoelen**

##### **a. Doelstellingen van het archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem**

Het doel van de proefsleuven is de detectie van sites met bodemsporen. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen,  
geomorfologie, ...)?
- - Is er een aard(bodem)kundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen?

- Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
  - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
  - Wat is de omvang?
  - Komen er oversnijdingen voor?
  - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
  - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
  - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
  - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de te volgen strategie bij een vervolgonderzoek?

## 5. Onderzoeksstrategie en -methode

**De geplande onderzoeksmethode:** verder archeologisch onderzoek wordt best uitgevoerd door middel van proefsleuven. De meest aangewezen methode om het terrein op haar archeologische waarde te onderzoeken is een ingreep in de bodem door stratigrafische proefsleuven te graven van 2 m breed over de volle lengte van het terrein, bijna noordwest- zuidoost gericht. Deze oriëntatie is ingegeven door de situering van de nieuwe toestand, om een gelijkmatige verdeling van de sleuven onder de gebouwen en de wegen te krijgen. (afbeelding 11).



Afbeelding 13: projectie op de inplanting van het voorstel van de proefsleuven

Het resultaat van de stratigrafische proefputten bepaalt de verder te volgen strategie in het archeologisch traject.

### **Randvoorwaarden**

Voordat de proefsleuven gemaakt kunnen worden, dienen uiteraard de bestaande bomen te worden afgesneden en het pand langs de Gastoon Oomlaan (perceel 801n) te worden afgebroken.

## **6. Onderzoekstechnieken**

De meest aangewezen methode om het terrein op haar archeologische waarde te onderzoeken is een ingreep in de bodem door stratigrafische proefsleuven.

Door ze in te planten op een onderlinge afstand van ca. 15 m, wordt meteen gebiedsdekkend gewerkt en kan gemakkelijk 11,3% van het terrein onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. Aanvullend, om minimaal 12,50% van het terrein te onderzoeken, worden kijkvensters of volgvensters aangelegd indien sporen aangetroffen worden. Hiervoor is nog ca. 135 m<sup>2</sup> beschikbaar voor kijkvensters en volgsleuven. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, en om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen zouden aangetroffen worden.

Van alle sleuven en kijkvensters zullen overzichtsfoto's worden gemaakt en van alle (antropogene) sporen ook detailfoto's. De sleuven en sporen worden ingemeten en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevindt, wordt het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten worden geregistreerd in het veld. Vondsten die binnen de sleuven of kijkvensters worden aangetroffen, worden per context ingezameld (vlak, spoor, enz.). Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring voorzien om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. De erkend archeoloog/veldwerkleider is vrij in het bepalen van de noodzaak van aanvullende boringen en het aantal boringen.

Per proefsleuf wordt minimaal één profielkolom (minimaal 1 m breed) aangelegd waarbij ca. 30 cm van de moederbodem zichtbaar is. De locatiekeuze van deze profielputten is afhankelijk van de



variabiliteit in de bodemopbouw. Alle bodemprofielen worden opgekuist, gefotografeerd (voorzien van profielnummer, sleufnummer, noordpijl en schaallat), ingetekend op schaal 1/20 en beschreven per horizont op basis van de bodemkundige registratie- en beschrijvingsmethodes. Bij elke profielput wordt de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op het plan aangeduid.

Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. Ingezamelde vondsten worden op plan gezet met vondstnummer en de code Md. Ingezamelde metaalvondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal. Indien sporen worden gecoupeerd in functie van het beantwoorden van de vooraf opgestelde of door voortschrijdend inzicht opgeworpen onderzoeksvragen, worden de coupes ingemeten, getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd.

Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden

## **7. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er wordt niet verwacht dat afwijkingen van de Code van Goede Praktijk zich zullen/kunnen voordoen. Elke wijziging in de onderzoeksstrategie en/of onderzoeksmethode wordt tijdens het veldwerk met alle betrokken partijen besproken en pas uitgevoerd na goedkeuring door alle betrokken partijen.

## **8. Lijst met afbeeldingen**

*Afbeelding 1: Bounding box, het bouwgebied in rood, [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be)*

*Afbeelding 2: de kadastrale kaart, in rood het projectgebied, [www.cadgis.be](http://www.cadgis.be)*

*Afbeelding 3: inplanting, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 4: blok A, gelijkvloers en verdieping +1, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 5: blok B, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 6: blok C, parkeerkelder en gelijkvloers, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 7: blok C, doorsnede, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 8: detail van de afbeelding 9*

*Afbeelding 9: blok D, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 10: blok E, zoals aangereikt door d&d architecten*

*Afbeelding 11: het projectgebied, in rood, op de CAI-locaties kaart, [www.geo.onroenderfgoed.be](http://www.geo.onroenderfgoed.be)*

*Afbeelding 12: Synthese van de ontwikkeling van de gebouwen op de luchtfoto uit 2016, [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be)*

*Afbeelding 13: projectie op de inplanting van het voorstel van de proefsleuven*

## 9. Bibliografie

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., ERVYNCK, A., 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48, Brussel, agentschap Onroerend Erfgoed - Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Geraadpleegd via:

<https://www.onroenderfgoed.be/actueel/nieuws/onderzoeksrapport-archeologisch-vooronderzoek-proefsleuven-strategie/>

Geraadpleegde websites:

[www.cartesius.be](http://www.cartesius.be)

[www.dov.vlaanderen.be](http://www.dov.vlaanderen.be)

[www.gdiviewer.agiv.be](http://www.gdiviewer.agiv.be)

[www.geo.onroenderfgoed.be](http://www.geo.onroenderfgoed.be)

[www.geopunt.be](http://www.geopunt.be)

[www.inventaris.onroenderfgoed.be/](http://www.inventaris.onroenderfgoed.be/)

[www.loket.onroenderfgoed.be](http://www.loket.onroenderfgoed.be)